

พระประวัติ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน)

พระนามเดิม เจริญ นามสกุล คชวัตร

พระชนก-พระชนนี ชื่อนายน้อย นางกิมน้อย คชวัตร

ประสูติ วันศุกร์ที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๕๖ ที่ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี (ในรัชกาล สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖)

บรรพชา ณ วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.๒๔๖๙

อุปสมบท วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๗๖ จำพรรษา ณ วัดเทวสังฆาราม ๑ พรรษา เมื่อออกพรรษาได้ทรงทำ ญัตติเข้า เป็นธรรมยุต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร กทม. เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๗๖ โดย สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ (หม่อมราชวงศ์ชื่นสุจิตโต นพวงศ์ ป.ธ.๗) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระเทพเมธี (จู อิสสรญาโณ ติปรัชพันธุ์ ป.ธ.๗) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระฉายา สุวฑฺฒโน

การศึกษา พ.ศ.๒๔๗๕ ทรงสอบได้ น.ธ.เอก

พ.ศ.๒๔๘๔ ทรงสอบได้ ป.ธ.๙

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๔๙๐ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ พระโศภนคณาภรณ์

พ.ศ.๒๔๙๕ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามเดิม

พ.ศ.๒๔๙๘ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามเดิม

พ.ศ.๒๔๙๙ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่ พระธรรมวราภรณ์

พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นพระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรอง ที่พระสาสนโสภณ

พ.ศ.๒๕๑๕ เป็นสมเด็จพระราชาคณะ ที่สมเด็จพระญาณสังวร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดสถาปนา สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒนมหาเถร) เป็นสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกเมื่อวันศุกร์ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะเส็ง เอกศก จ.ศ.๑๓๕๑ ตรงกับวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๒ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สถิต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชยาวนานถึง ๒๔ ปี

สิ้นพระชนม์ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖ รวมพระชนมายุ ๑๐๐ ปี ๒๑ วัน พรรษา ๘๐ เป็นสมเด็จพระสังฆราชที่มีพระชนมายุมากที่สุดถึง ๔ แผ่นดิน และ ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชยาวนานที่สุดของประเทศไทย.

ปฐมราชทินนามและราชทินนามพิเศษ

ในเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรฯ

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน ป.ธ.๙) ทรงอุปสมบทเข้าสู่ธรรมยุติกนิกาย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๗๖ และประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร จากพระปริชาและพระอุทสาหะในการที่ทรงปฏิบัติหน้าที่ให้ก่งงานคณะสงฆ์ และการสั่งสอนเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเต็มความสามารถ ในปี พ.ศ.๒๔๙๐ พระองค์ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **“พระโศภณคณาภรณ์”** ราชทินนามอันมีความหมายว่า ผู้เป็นอาภรณ์หรือเครื่องประดับของหมู่คณะอันงาม ซึ่งเป็นปฐมราชทินนามที่ตั้งขึ้นใหม่สำหรับพระราชทานแด่พระองค์เป็นรูปแรก

แม้จะทรงเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช ชั้นเทพ โดยปกติจะต้องเปลี่ยนราชทินนาม แต่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรฯ ก็ยังคงมีราชทินนามเดิม คือ **“พระโศภณคณาภรณ์”** จนกระทั่งได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ **“พระธรรมวราภรณ์”** ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙

“พระธรรมวราภรณ์” ปฐมราชทินนามชั้นธรรมอันมีความหมายว่า ผู้มีธรรมเป็นอาภรณ์คือเครื่องประดับอันประเสริฐ เป็นราชทินนามที่ตั้งขึ้นใหม่สำหรับพระราชทานแด่เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวรฯ เป็นรูปแรกเช่นกัน ในปี พ.ศ.๒๕๐๔ พระองค์ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นรองสมเด็จพระราชาคณะที่ **“พระสาสนโสภณ”** ราชทินนามอันมีความหมายว่า ผู้งามในพระศาสนาหรือผู้ยังพระศาสนาให้งาม

ในโอกาสที่กาลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ โปรดให้สถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ **“สมเด็จพระญาณสังวร”** ราชทินนามอันมีความหมายว่า ผู้สำรวมในญาณคือความรู้

ราชทินนามที่ **“สมเด็จพระญาณสังวร”** ถือว่าเป็นราชทินนามพิเศษ สืบเนื่องมาแต่ราชทินนามที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดให้ตั้งขึ้นใหม่สำหรับพระราชทานสถาปนา พระญาณสังวร (สุก) พระราชาคณะฝ่ายวิปัสสนาธุระ เป็นสมเด็จพระราชาคณะฝ่ายวิปัสสนาธุระ เป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ **“สมเด็จพระญาณสังวร”** เป็นรูปแรก สมเด็จพระราชาคณะที่ **“สมเด็จพระญาณสังวร”** จึงเป็นราชทินนามพิเศษที่โปรดพระราชทานสถาปนาแก่พระเถระผู้ทรงคุณทางวิปัสสนาธุระ ราชทินนาม **“สมเด็จพระญาณสังวร”** นี้ พระมหากษัตริย์ในรัชกาลต่อมาไม่โปรดพระราชทานสถาปนาแก่พระเถระรูปใดอีกเลย จนถึงปี พ.ศ.๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

จึงโปรดเกล้าให้สถาปนาเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ในตำแหน่งที่สมเด็จพระญาณสังวร เป็นรูปที่ ๒ อันเป็นการแสดงให้เห็นที่ปรากฏว่าพระองค์ทรงเป็นพระเถระผู้ทรงคุณทางวิปัสสนาธุระที่สมควรแก่ราชทินนามนี้

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ได้รับพระราชทานสถาปนาแต่งตั้งเป็นพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๒ ในราชทินนามเดิม คือ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก แสดงถึงพระราชประสงค์ให้พระเกียรติคุณด้านวิปัสสนาธุระของพระองค์ยังคงเป็นที่ปรากฏอยู่เสมอ แม้เมื่อทรงได้รับพระราชทานสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชแล้ว

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชที่มาจากสามัญชนพระองค์แรกที่มีราชทินนามพิเศษ ต่างไปจากสมเด็จพระสังฆราชพระองค์อื่นๆ ที่ล้วนได้รับพระราชทานสถาปนาในราชทินนามสำหรับตำแหน่งว่า “สมเด็จพระอริยวงษญาณ” หรือ “สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ” พระนามที่มีมาแต่โบราณ สำหรับสมเด็จพระสังฆราชที่เป็นพระบรมวงศานุวงศ์นั้น มีพระนามเฉพาะๆ แต่ละพระองค์ไป เช่น สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงปฏิบัติหน้าที่ประมุขแห่งคณะสงฆ์ไทยเป็นเวลา ๒๔ ปี พระองค์มีพระชันษามากกว่าสมเด็จพระสังฆราชทุกพระองค์ในอดีต และเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรกของไทยที่มีพระชันษา ๑๐๐ ปี เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖ เวลา ๑๙.๓๐ น. ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เนื่องจากติดเชื้อในกระแสโลหิต ทรงดับสิ้นสังขารบรรลุถึงธรรมอันสงบระงับ

ขอถวายอภิสมมานสักการะ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ด้วยเศียรเกล้า

นิตยสารศิลปวัฒนธรรม

๓๑ - ๓๑ -๑ มกราคม ๒๕๕๗

งานปีใหม่ ยุวพุทธิกสมาคมชลบุรี

ขอเชิญชวนพุทธศาสนิกชน

ปีตทอง สรงน้ำ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ถวายผ้าป่า ตักบาตรปีใหม่

ที่ยุวพุทธิกสมาคมชลบุรี ๖๓กำแพง ชลบุรี

* สุขใจ ได้บุญ *